

la triobla ~o (papa tiaro); la dorna ~o (de Jesuo). 5 (f). Reĝeco, suvereneco: *aspiri al la ~o*; la prerogativoj, bienoj, diamantoj, parolado de la ~o (reĝo). ~1 (tr). 1 Surkapigi ~on: la junulinoj ~is siajn amikinojn per floroj. 2 Surkapigi ~on, kiel signon de honoro aŭ suvereneco: ~i la laŭreaton en konkurso, reĝon (Kp PREMII). 3 (f) Fine rekompenci: la sukceso ~is lian penadon; saĝuloj estas ~ataj de klereco Z; se vi ne ~os mian konstantan amon, tiam ne plu valoros la ekzisto Z. 4 (f) Esti metata kiel ornamo ĉe supra aŭ fina parto de io: kupolo ~as la palacon; la voĵeton ~is malluma, densa arbaro B; girlandoj da floroj gaje ~is la kolonojn; montoj ~itaj de eterna neĝo; la fino ~as la verkon Z.

kronika Z 𐀓 (pp malsano). Longedaŭra.

* **Kroniko**. 1 Kolekto da historiaj faktoj, kronologie kompilitaj: ~isto Z. 2 Parto de gazeto dediĉita al difinita speco da novaĵoj: politika, teatra ~o.

Kronologio. Scienco, kies objekto estas fiksi la datojn de la historiaj okazoj.

Kronometro. Tre preciza horloĝo ne impresibla de atmosferaj varioj.

kronometrio (Sc). Parto de la fiziko, pritraktanta la mezuron de la tempo. ~a. Rilata al ~o.

* **Kropo**. 1 Membrana poŝo, kiun la birdoj havas sub gorĝo, k en kiu restadas la nutraĵoj antaŭ ol penetri en stomakon. 2 Nedolora tumoro de la homa tiroida glando formanta pendantan sakon sur la kolo. **Post~o**. Dua stomaka poŝo de la birdoj, kiu venas post la ~o k en kiu la nutraĵoj estas pistitaj k pastigitaj; maĉstomako.

krotalo 𐀓. G. de venenaj serpentoj, vivanta en Ameriko (*crotalus*).

* **Krozli** (ntr). Marveturi zigzage en iu regiono por kontroli k observi la navigacion: la ŝiparo ~is en la hina maro. ~anto, ~isto Z, ~ŝipo. Speciala rapida militŝipo por ~i.

* **Kruco**. 1 Ĉe antikvuloj, speco de pendigilo, fostego, en kiu estas fiksita transversa trabo, sur kiu oni lasis morti krimulojn, ligitajn aŭ najlitajn je ekstremoj de la membroj: la Readmono ordonis dependigi la turmentitojn de la ~o antaŭ la sunsubiro. 2 (Rk) La kruco de Jesuo,

simbolo de kristana religio: la mistero de la ~o; batali, morti por la ~o. 3 Objekto en formo de ~o, simbolo de Jesuo ~umita: la preĝeturoj estas kronitaj per ~o; porti la ~on en procesio; fari la signon de la ~o. 4 Figuro aŭ korpo, konsistanta el du transversaj pecoj, formantaj kvar rektangulojn: desegni ~on sur papero; la du bastonoj formis ~on; hoko~o (emblemo de germana faŝismo); ~oforma tenilo de glavo; la Suda ~o (stelaro en suda hemisfero). 5 (f) Turmento, torturo: la ortografio en la plimulto da lingvoj prezentas veran ~on por la lernanto Z. ~a. 1 Rilata al la ~o de Jesuo: ~a militiro (ekspedicio de kristanoj kontraŭ mahometanoj por rekonkeri Jerusalemon aŭ ankaŭ kontraŭ herezuloj por konverti aŭ ekstermi ilin). 2 Prezentanta formon de ~o: ~a signo, entranĉo; ~aj rimoj (ordigitaj laŭ la ordo: abba. Kp ALTERNA, KONTINUA). ~(lg)l. Kunmeti du objektojn, formante el ili ~on: ~i la brakojn B; sidi ~inte sub si la kruojn B; ~igi la kruojn (kiel sidanta tajloro), la glavajn; ~igi ies vojon (transverse iri); ~igi la rasojn Z (gekunigi diferencajn rasojn); ~igi la rimojn; (f) resti sidanta kun ~itaj manoj (brakoj) sur la brusto (resti nelaboranta, senaga); ~igi la vojon, la intencojn de iu (malhelpi, bari). ~igi. Sin renkonti transverse, formante ~on: la vojo al Parizo ~igas kun tiu al Praha; via letero ~igis kun la mia (iris kontraŭe je la mia, en la sama momento); plej diversaj interesoj k pasioj, plej diversaj deziroj k celadoj volviĝadas k ~igadas en tiuj miloj da kapoj Z; ~(ig)o de vojoj Z; ~igado de rasoj Z. ~isto. Partoprenanto de ~a militiro. ~umi (tr). Pendigi sur ~o, mortigi per ~o.

kruĉferoj 𐀓. Fam. de plantoj, kies floroj havas kvarpetalan kruĉforman korolon: *brasiko*, *napo apartenas al ~oj*.

Kruĉfikso. Ligna, ebura aŭ metala kruco, sur kiu estas figurata Jesuo kruĉumita.

* **Kruĉo**. Vazo el diversaj materioj, kun larĝa ventro, tenilo k versilo, destinita por enteni fluajon: *longe ĉerpas la ~o*, *gis ĝi fine rompiĝas* Z (kiu tro ofte sin riskas al danĝero, fine falas en ĝin); *kaf~o*, *te~o*.